

SL(5)634 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 18) (Bangor) 2020

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 (y "Prif Reoliadau"). Gwneir y Rheoliadau o dan adran 45C(1), adran (3)(c), adran 45F(2) ac adran 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984.

Mae'r Rheoliadau'n dynodi ardal sy'n cynnwys 8 ward etholiadol yn ardal Bangor yng Ngwynedd yn ardal diogelu iechyd leol o dan y Prif Reoliadau. Mae hyn yn golygu:

- na chaiff unrhyw aelwyd o fewn yr ardal ei thrin fel pe bai'n rhan o aelwyd estynedig a gwaherddir aelwyd o'r fath rhag ffurfio aelwyd estynedig, heblaw pan fo un aelwyd yn cynnwys dim mwy nag un oedolyn ac unrhyw nifer o blant;
- gwahardd personau sy'n byw yn yr ardal honno rhag gadael yr ardal neu aros i ffwrdd oddi wrthi heb esgus rhesymol;
- ei gwneud yn ofynnol i drigolion yr ardal weithio gartref, oni bai nad yw'n rhesymol ymarferol iddynt wneud hynny;
- gwahardd pobl o'r tu allan o'r ardal rhag mynd yno heb esgus rhesymol. Nid yw mynd i'r ardal ar gyfer gwaith yn esgus rhesymol, os yw'n rhesymol ymarferol i'r gwaith hwnnw gael ei wneud y tu allan i'r ardal.

Daeth y Rheoliadau i rym am 6.00 p.m. ar 10 Hydref 2020. Rhaid i'r cyfyngiadau a'r gofynion sy'n cael eu cyflwyno gan y diwygiadau hyn mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol gael eu hadolygu ar 15 Hydref, neu cyn hynny, ac o leiaf unwaith bob saith diwrnod ar ôl y dyddiad hwnnw.

Gweithdrefn

Gwneud cadarnhaol.

Materion technegol: craffu

Mae'r pwynt canlynol wedi'i nodi i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae Rheoliad 2(2) yn cyfeirio at fewnosod adran etholiadol "Menai" fel paragraff (q)(viii) ym mharagraff 1 o Atodlen 4A i'r Prif Reoliadau.

Mae'r ail droednodyn i Reoliad 2 yn darparu bod yr enwau hyn wedi'u pennu gan Orchymyn Sir Gwynedd (Newidiadau Etholiadol) 2002 (O.S. 2002/3274) ("Gorchymyn 2002"). Mae'r Atodlen i Orchymyn 2002 yn cyfeirio at "Menai (Bangor)" a "Menai (Caernarfon)". Er y gallai fod yn amlwg wrth ddarllen y Rheoliadau mai'r adran etholiadol sydd dan sylw yma yw Menai (Bangor), gan fod yr enw "Bangor" wedi'i gynnwys yn nheiti y Rheoliadau, gall fod yn llai amlwg wrth ystyried y Prif Reoliadau ar wahân. Er eglurder, ac er mwyn bod yn gyson â'r enwau a roddir i'r adrannau etholiadol yng Ngorchymyn 2002, gofynnir i Lywodraeth Cymru gadarnhau a ddylai'r cyfeiriad ym mharagraff (q)(viii) ym mharagraff 1 o Atodlen 4A i'r Prif Reoliadau fod yn "Menai (Bangor)". Gall hyn hefyd osgoi dryswch a dyblygu posibl pe byddai adran etholiadol "Menai (Caernarfon)" yn ddarostyngedig i gyfyngiadau yn y dyfodol. Mae'r un mater yn codi yn y fersiwn Saesneg o'r Rheoliadau hyn.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y pum pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Rydym yn nodi cyfiawnhad Llywodraeth Cymru dros unrhyw ymyrraeth bosibl â hawliau dynol. Yn benodol, nodwn y paragraff a ganlyn yn y Memorandwm Esboniadol:

"Mae'r Rheoliadau'n gosod cyfyngiadau a gofynion mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol unigol, a fydd yn awr at ddibenion y prif Reoliadau hefyd yn cynnwys 8 ward etholiadol yn ardal Bangor. Yn benodol, mae'r cyfyngiadau a'r gofynion hyn yn gwahardd gadael yr ardaloedd neu aros i ffwrdd oddi wrthynt neu fynd iddynt heb esgus rhesymol; yn darparu nad oes unrhyw aelwyd o fewn yr ardaloedd yn cael ei thrin fel rhan o aelwyd estynedig ac yn gwahardd aelwydydd o'r fath rhag ffurfio aelwydydd estynedig. Bydd, neu gall, y cyfyngiadau a'r gofynion hyn gyffwrdd â hawliau o dan Erthygl 8 (yr hawl i barch am y teulu a bywyd preifat); Erthygl 9 (rhyddid crefydd, cydwybod a chred); Erthygl 11 (rhyddid gwybodaeth); Erthygl 14 (gwahardd gwahaniaethu) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (Diogelu Eiddo). Mae Gweinidogion Cymru o'r farn y gellir cyfiawnhau'r ymyrraeth, i'r graddau bod y cyfyngiadau a'r gofynion a orfodir gan y Rheoliadau yn ymwneud â'r hawliau hynny neu'n ymyrryd arnynt, gan fod yr ymyrraeth yn anelu at y nod dilys o ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad a berir gan yr achosion cynyddol o'r coronafeirws a'i ledaeniad yn yr ardaloedd hyn ac yn ehangach a'i bod yn gymesur i'r nod hwnnw."

Credwn fod gwall y mae angen ei gywiro yn y Memorandwm Esboniadol fel y'i dyfynnwyd uchod, gan fod Erthygl 11 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol yn amddiffyn yr hawl i ryddid i ymgynnull a chymdeithasu, nid rhyddid gwybodaeth. Gofynnir i Lywodraeth Cymru gadarnhau y bydd y cywiriad hwn yn cael ei wneud.

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Nodwn na fu unrhyw ymgynghori ffurfiol ar y Rheoliadau hyn. Yn benodol, nodwn y paragraffau a ganlyn yn y Memorandwm Esboniadol:

"O ystyried y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n codi o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd y cyhoedd brys, ni fu ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

"Yn ehangach, cafodd unigolion a busnesau wybod am y cyfyngiadau drwy ddarllodiadau gwybodaeth i'r cyhoedd parhaus ledled y DU, gan gynnwys gan Brif Swyddog Meddygol Cymru a minnau. Wrth wneud y Rheoliadau heddiw fe fu trafodaethau rheolaidd ag Iechyd Cyhoeddus Cymru ac â'r awdurdod lleol a chyrrff y GIG ar gyfer yr ardal Bangor yn ogystal â thrafodaethau parhaus gyda'r Timau Rheoli Digwyddiadau yn yr ardaloedd diogelu iechyd lleol presennol. Bu'r dystiolaeth a'r cyngor a ddarparwyd ganddynt yn allweddol wrth bennu graddau'r ardal diogelu iechyd leol newydd.

"Ynghyd â Gweinidogion eraill a Llywodraeth Cymru, rwyf wedi parhau i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i unigolion a busnesau gydol y newidiadau dilynol i'r Rheoliadau. Fe wnaeth y Gweinidog Iechyd Meddwl, Llesiant a'r Gymraeg a Gwasanaethau Cymdeithasol esbonio ar raglen y newyddion ar y teledu Dydd Gwener 9 Hydref 2020 fod bwriad i osod y cyfyngiadau a'r gofynion a gyflawnir drwy'r Rheoliadau hyn; ac fe fydd cyhoeddusrwydd eang gan y cyfryngau."

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Nodwn nad oes asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb ar gyfer y Rheoliadau hyn a gofynnwn i Lywodraeth Cymru egluro pa drefniadau y mae wedi'u gwneud, mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn, i gyhoeddi adroddiadau o'r asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb yn unol â rheoliad 8(1)(d) o Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011.

4. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Nodwn fod y Rheoliadau hyn yn cyflwyno cyfyngiadau coronafeirws tynnach mewn 8 ward etholiadol yn ardal Bangor yng Ngwynedd.

Mae'r Memorandwm Esboniadol yn nodi bod y Rheoliadau yn ymateb "i'r bygythiad a berir i iechyd pobl gan y coronafeirws" ac i'r "bygythiad a berir gan yr achosion cynyddol o'r coronafeirws a'i ledaeniad yn yr ardaloedd hyn ac yn ehangach".

Credwn, lle mae'r cyfyngiadau coronafeirws yn cael eu tynhau mewn unrhyw ffordd arwyddocaol, y dylai Memoranda Esboniadol nodi'r dystiolaeth y mae Llywodraeth Cymru yn

dibynnu arni wrth benderfynu bod tynhau o'r fath yn angenrheidiol ac yn gymesur. Credwn y dylai'r un egwyddor fod yn gymwys lle mae cyfyngiadau'n cael eu llacio.

O ran y Rheoliadau hyn, byddem yn ddiolchgar pe gallai Llywodraeth Cymru roi tystiolaeth sy'n dangos:

- a) y dylid cyflwyno cyfyngiadau lleol yn yr 8 ward etholiadol yn ardal Bangor yng Ngwynedd yn y modd y gwnaed hynny;
- b) bod cymaint o frys am yr angen am gyfyngiadau lleol yn yr ardaloedd hynny fel nad oedd amser i'r Senedd gymeradwyo drafft o'r Rheoliadau ymlaen llaw;
- c) nad oedd angen cyflwyno cyfyngiadau lleol mewn rhannau eraill o Gymru.

Bydd darparu'r dystiolaeth hon yn cynorthwyo o ran bod yn dryloyw yn ogystal â gwaith craffu'r Pwyllgor ar y cyfyngiadau coronafeirws, yn enwedig os bydd ardaloedd yng Nghymru yn mynd i gyfres o 'gyfyngiadau treigl' yn ystod y misoedd nesaf.

Credwn hefyd y bydd cynnwys tystiolaeth mewn Memoranda Esboniadol yn helpu i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o Femoranda Esboniadol a'r offerynnau statudol eu hunain.

5. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Nodwn y daeth y Rheoliadau hyn i rym cyn iddynt gael eu gosod gerbron y Senedd. Yn benodol, nodwn y canlynol o lythyr y Prif Weinidog at y Llywydd dyddiedig 9 Hydref 2020:

"O dan adran 4(1) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946, hoffwn eich hysbysu bod rhain yn dod i rym cyn iddynt gael eu gosod gerbron y Senedd. Ystyrir bod hyn yn angenrheidiol ac yn gyfiawn yn yr achos hwn o ystyried newid yn y dystiolaeth ar risg mewn cysylltiad â'r clefyd hwn. Bydd y Rheoliadau ar gael ar dudalennau Coronafeirws Llywodraeth Cymru ar gov.cymru ac yn legislation.gov.uk cyn iddynt ddod i rym."

Gofynnwn i Lywodraeth Cymru ddarparu rhagor o fanylion am y dystiolaeth y cyfeirir ati yn y llythyr y dyfynnir ohono uchod a rhoi esboniad manwl pam yr oedd yn angenrheidiol dod â'r Rheoliadau hyn i rym cyn iddynt gael eu gosod gerbron y Senedd.

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Dim

Ymateb Llywodraeth Cymru

Pwyntiau craffu technegol:

Pwynt 1: nid yw'r gair "(Bangor)" wedi ei gynnwys ym mharagraff 1(q)(viii) o Atodlen 4A Mae'r Adroddiad drafft yn nodi nad yw'r gair "(Bangor)" wedi ei gynnwys ym mharagraff 1(q)(viii) o Atodlen 4A i Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020, fel y'u diwygiwyd gan Reoliadau Rhif 18. Mae hyn wedi ei gywiro yn Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 19) 2020 a wnaed ar 16 Hydref 2020.

Pwyntiau craffu ar rinweddau:

Pwynt 1: gwall yn nisgrifiad y Memorandwm Esboniadol o Erthygl 11 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Mae'r Adroddiad drafft yn nodi bod gwall yn y disgrifiad o Erthygl 11 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol yn y Memorandwm Esboniadol. Caiff y gwall ei gywiro.

Pwynt 3: ni chyhoeddwyd adroddiad Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Gwnaed y Rheoliadau er mwyn ymateb i argyfwng iechyd y cyhoedd, felly ni fu'n bosibl llunio a chyhoeddi Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb ochr yn ochr â'r Rheoliadau. Caiff Asesiad Effaith Integredig o'r cyfyngiadau ar gynulliadau cymdeithasol ei gyhoeddi maes o law.

Pwynt 4: cais i'r Memorandwm Esboniadol nodi'r dystiolaeth y mae Llywodraeth Cymru yn dibynnu arni

Pan gafodd ardal diogelu iechyd leol Bangor ei sefydlu, roedd tuedd gynyddol yng nghyfraddau treigl digwyddedd COVID-19 dros 7 niwrnod yng Ngwynedd a darparwyd yr wybodaeth hon yn y Memorandwm Esboniadol.

Roedd mwy na 50 o achosion am bob 100,000 o'r boblogaeth yn parhau i ddigwydd yng Ngwynedd, gan ei gosod yn y categori lle yr ystyrir camau gweithredu pellach i reoli'r haint. Fodd bynnag, roedd ffigurau Iechyd Cyhoeddus Cymru yn nodi bod y gyfradd digwyddedd ym Mangor lawer yn uwch gyda 318 o achosion am bob 100,000 o'r boblogaeth, o gymharu ag oddeutu 35 o achosion am bob 100,000 o'r boblogaeth ar gyfer gweddill y sir. Roedd 176 o achosion yng Ngwynedd rhwng 4/9/2020 a 7/10/2020, ac roedd 79 o'r rheini yn ardal Bangor.

Prif destun pryder y Tîm Rheoli Digwyddiadau oedd cymunedau myfyrwyr ym Mangor. Adroddwyd bod 108 o achosion positif ar y pryd a oedd yn gysylltiedig â'r Brifysgol (cyfradd digwyddedd o oddeutu 390 o achosion am bob 100,000). Yr argymhelliad clir oddi wrth y Tîm Rheoli Digwyddiadau oedd sefydlu ardal diogelu iechyd leol ar gyfer Bangor yn unig.

Pwynt 5: cais am dystiolaeth o'r angen i'r Rheoliadau ddod i rym cyn iddynt gael eu gosod
Mae'r Llywodraeth yn ystyried bod y cynnydd mewn achosion a ddisgrifir uchod yn dangos ac yn cyfiawnhau'r angen i'r Rheoliadau ddod i rym cyn gynted â phosibl.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn gydag ymateb y Llywodraeth yn ei gyfarfod ar 19 Hydref 2020 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

